

Í DAG

FELAGS NORDURLENDSK
KOOPERATION

Nú talan er um at fara inn í felagsmarknaðin taka menn og fyrirkör seg saman fyrri at standa væl brynjaðir mótevígis ti ágangi, ið kann koma uttanfrá frá peningaliga sterkari fyrirkörum enn tær, sum í lotuni eru fræmri í Danmark ella Noreg, ja, Svøríkj eisini.

Vørur av sama slag, í somu innpakking og til ódýrari prísir

Norðuglanda keypsamtøkur fakast í hesum døgum við at skapa framleiðslu, ið tæna kann øllum teimum norðurlendsku forbrúkarum, ið keypa teirra vørur gjøgnum keypsamtøkur.

Ein slík felagsframleiðsla kann í fyrsta lagi gera, at framleiðslu-prísirnir fara niður, og tað samstundis er ætlanin at selja vørurnar undir sama navni í øllum Norðanlandum, vørur eisini gjørligt at minka um útreiðslurnar til reklamu.

Eitt dømi um hesa felagsframleiðslu: í lotuni verða kemisk-tekniskar vørur framleiddar í FDB-fabrikkini í Vibhy í Danmark. Henda framleiðsla verður nú loðt soleiðis til rættis, at Noreg framleiðir toiletápu, Svørík vaskipulvur og Danmark m.a. shampoo. Framleiðslan verður so undir sama navni seld í øllum Norðanlandum.

SOSIALURIN í Hómerkingan

OMS'in og Føroyar.

Tað hevur verið hildið fram at Dagblaðnum, at hin sokallaða OMS'in í Danmark — t.v.s. umsetingarskatturin av sama slag, sum vit hava í Føroyum — verður at dykka okkara vørur eisini.

Men so er ikki.

Føroyar eru eitt tollloki fyrri seg sjálvan í danska ríkinum og hava sostatt einki við henda umsetingarskatt at gera.

Um so var, sum Dagblaðið sigur vildi vit brátt komið, undir okkurprísir, sum ið hvussu so er, fólkaflokksmenn ikki vilja sleppa okkum undan, ti harðari mótsöðumenn av landsinnflytan hava vit ikki havt.

Vorðyrðandi millumlið hava vit í hópatali.

Við einum landshandið kundu vit sloppi undan teimum; men hetta er ógjørligt so leingi hitt rama afturhaldið er í meiraltu á tingi.

Nú stundar tó móti vali. Flestu menn eru á einum máli um, at nú fer tað rættuliga at eydnast sosialismuni at vinna fleiri, fet fram — stórir framgongd enn nakrantíð áður.

UTTAN pening gerst einki; men ikki eitt oyra í meira tolli ella

udvikling ikke kommer i store spring. Den sunde udvikling kommer langsomt. For arbejder bevægelsen i Danmark har det f. eks. taget menneskealder at bringe os frem til det stade vi står på i dag. Hele den økonomiske udvikling har lært os, at tage de små fremskridt for senere at tage et større ryk fremad. Men ikke det netop er en sådan situation vore færoske venner befinder sig i for øjeblikket? Vi har taget et stort skridt fremad på det sociale og kulturelle felt, hvorfor det netop i øjeblikket kan være svært at forstå, at man ikke lige med et snuptag kan komme i gang med den næste opgave.

Det betyder ikke, at vi skal opgive. Den plan om vej og tunnelbygning skal løses, så meget mere som vi må have af-

skaffet arbejdsløshed blandt det færoske folk. I dag gælder det Sudero, Norderoerne og til dels Vågo.

Vi må også nå frem til løsning af fiskerigrænseproblemet. De norrøne farvande må forbedres de folk, der bor der. Vi må bringe deres fiskeriflåde op i en moderne standard for at de kan betjene de store landes fiskebehov.

Derfor bliver de kommende års opgaver en videre udbygning og opbygning af erhvervslevet til gavn for det færoske samfunds økonomi og den befolkning, der lever her. Hertil kan det kommende europæiske fællesmarked bidrage. Det vil i denne forbindelse være naturligt at fiskerigrænseproblemet løses overalt med de 12 sømil. De europæiske store nationer

SOSIALURIN

KLAKKSVÍKAR SANGFELAG

hevdði ársáðalfund seinasta leygar-kvöld, har væl av lamum vóru møtt í til hugnaliga samkomu til bórhald, upplestur, skemtisong o. a.

Sangfelagið hevur gjøgnum árin sett sín hugnaliga dóm á bygdar-lívið, verið við til mangt og hvat, ið uppliva kann bæði ung og gomul.

Sámal Petersen, lótingsmaður, hevur gjøgnum árin verið songstjóri og røkt hetta arbeiðið trúliga, sjálvt um hann hevur verið uppi í øðrum almennum arbeiði, bæði sóknarstýrisformaður og lótingsmaður og so fyrst og fremst kennari, ja eitt skeið skúlastjóri við Klakksvíkar skúla.

Á ársáðalfundinum vóru valdir í nevnd:

Frida Petersen, Urbana Klakksstein, Sámal Júst Dahl, Erla Sólstein og Arne Sólund.

Vit ívast ikki í, at eins væl og sangfelagið áður hevur gjørt sítt besta, verður tað eisini framvegis at verða ein livgevandi kraft til gagns og frama fyrst og fremst fyrri songlistina og síðan fyrri bygdar-lívið sum heild.

Þakni

NYGGJUR MOTORUR. — Leingi hava menn arbeitt við eyskalutum til organismanu, men eru nú eisini farnir undir stórumvælingar — fyrhils bert av hundum.

TAÐ var amerikumaðurin Willem Kolff í USA, sum í 1945 setti handgjørt nýra í ein hund, og væl bar til. Nú hevur hann sett handgjørt hjarta í fleiri hundar — eisini hetta hevur verið vleygdnað. Hundarnir hava livað væl, eitið, drukkið og sovið og annars borið seg at sum vanligir hundar.

TÓ ER ivaleyst langur vegur, hagar tilfarið verður undir at seta handgjørt hjorti í menniskju, til fyrhils hava teir ikki vunnid á tilfaratrupuleikum; sjálvt um hetta nýggja motorhjártað gongur sera væl, elvir tilfarið — plastk — til stórsta varsemi. Tað kann ikki rættuliga sameinast við blóðið; fyrr ella seinni skapar tað blóðproppar.

TAÐ ER IKKI smávegs á kynna hugsa sær, at líkindini fyri eini hovuðumveling av hjartanum við einum motori, ið kann halda, eru til stóðar — ikki minst í okkara tíð, tað so mong doyggja — ofta mein ínglest ung — av hjartabrekum.

TEIR smáu hundarnir við plastikhjortum hava neyvan lvað til einkis.

vil kunne bringes til en forståelse af, at de små fiskerisationer i Nordatlanten meget let kan betjene de store nationer med deres fiskebehov. Dette så meget mere som inga af de store nationer er henvist til udelukkende at basere deres national-økonomi på fiskeriet.

Til slut kan dette: Såvel det færoske som det danske folk må være interesseret i forbindelse og kontakt. Turist-, hotel- og pensionsvirksomhederne må udbygges, men sidst og ikke mindst på længere sigt udbygge skibs- og flyveforbindelserne til Færoerne. Uden dette når vi ikke den helt store forståelse af forholdet mellem de til hinanden knyttede og forbundne nationer.

Willh. Dupont.

Kinnán

MOLTIÐIN. Smákyktin: kunnu gera almiklan skaða um summarið — og tað fyrst og fremst molurin, ið ikki er so lættur at verja seg imóti.

Vit skulu her nevna, hvat »Statens Skadedyrslaboratorium» sigur um hetta:

BESTU RÁÐ MÓTI MOLI: at toyði er reint, nývaskað, kemisk nýrensnað ella strokið við heitum jarni. Molinum damar best blettir, ti hann kann ikki liva bara av ull, men skal eisini hava eitt sindur av »vitaminum». Tað fær hann av skitti, feitti, blóð, sveitta og urin. Er toyði reint og nýstrokið, eru eingi mólæg ella mólskriðjör í ti, og ein kann bara leggja toyði frá sær á einum turrm staði ella ímol tættari innpakking.

Ví ein vera heilt visur í, at molur ikki kemur í plaggini, sjálvt um tey ikki eru heilt rein, kann ein sprotta »imprægreringsevni» á tey; men tað ræður um at brúka so nógv av hesum evni, at alt plaggið verður vætað. Um tað aftan á lægst eitt ljóst lag á plaggið, ger hetta einki; tað kann bustast burtur av aftur, tað plaggið skal brúkast.

Plastikkposar nytta ikki altíð móti moli, Molurin kann eta seg gjøgnum; men hetta gera teir einans, um plastikkposin liggur tætt inn at plagginum.

Brævkassin

Vit hava áður sagt frá, at vit við hvørt vilja hava ein brævkassa í blaðnum. Á fyrsta sinni royndu vit nú at greiða teir spurningar, ið fram eru komnir.

MINSTALON

Nú hevur verið skrivað so nógv um minstalon í blaðnum og kanska meira prátað millum manna. Eg far at loyva mer at spyrja blaðið, nær minstalonarspurningurin yvirhøvur kom fram.

Forvitin.

SVAR: Minstalonamálið var av fyrstu tíð reist av javnaðarflokkinum í 1938; men tað var neyðugt at útvega figgjanina gjøgnum danska statin, kom hon ongantíð at virka av ti, at Danmark varð her-tikið av tyskinum, áðrenn hetta var komið í rættlag.

TIL SOSIALIN

Nú stundar móti vali, og ivaleyst eru øll forvitin eftir at vita, hvussu stóðan var, tað seinast varð valt.

Kann blaðið gera so vald at siga lesarunum frá tølunum, ið seinast komu fram við vali í Føroyum?

Áhugaður.

Seinasta val var folkarættisvalið 15. nov. 1960, tað fingur flokkarnir

avvikast:

Javnaðarflokkurin	3699 atkv.
Fólkaflokkurin	2155 —
Sambandsflokkurin	2388 —
K. Hoydal (tjóðveldi)	2033 —
Kjartan Mohr	547 —

TIL »BRÆVKASSAN»

Kann brævkassin siga mer, um hin enska drottningin ella enski kongurin kann hoyra til hina katolsku kirkjuna.

Ego.

SVAR: Ógjørligt. Enska kongshúsið má ikki kenna seg til katolsku religionina.

BRÆVKASSI Sosialins.

Vegna tvídrátt loyva vit okkum at heita á brævkassin og spyrja, um tað er gjørligt at fáa at vita, um sjónleikarkvinnan Elizabeth Taylor er frískild í øllum hjúnaðbondum sínum?

Spurnar.

SVAR: Nei, Elizabeth Taylor er ikki frískild á hvørjum sinni, hon hevur mist mannin, Mike Todd, ið hon var gft við, doyði við eini flogvanlukku.

veist tú?

AT sambært ST-árbókina er Tokio stórsta býur í heiminum við 8,3 mill. íbúgvum, næst honum kemur New York við 7,8 mill. Bæði töluni galda bert sjálvt býarokkið. Tað eru nú 73 býir í heiminum, sum hava yvir 1 mill. íbúgvur.

AT visdamenn hava funnið eitt eldgosfjall í Havnum Kyrra, Fjallið liggur 500 metrar undir vatninum og kring um fjallið er 5000 metra dýpi.

AT fólkatal heimsins økist við 55 milljónum árliga, og at vøksturin seinastu 10 árin hevur verið 400 milljónir.

AT hvønn 34. minutt er ein eldi brandur í USA, og at hesir eldi-brandar hvønn 46. minutt krevja eitt mannalív.

AT 38.200 menniskju umkomust við bilvanlukku í USA seinasta ár, og at tað um somu tíð komu til skaða 3 millj.

AT tann likamsluturin á menniskjanum sum veksur minst, er eygað, og at við føðingina er tað 2/3 til 3/4 av einum vaksnum eyga.

AT amerikanskir visdamenn siga, at meðaldýpið í heimhøvunum er 4000 metrar.

AT hjartað hjá eini mús slær út imóti 600 slogum um minuttin.

adrir siga

»DAGBLAÐIÐ» víðger málið um samráðing í sambandi við umsókn Føroya at koma upp í felagsmarknaðin og endar grein sína við hesum orðum:

»Okkara áskoðan er tann, at stórur ytidningur eigur at verða lagdur á, at Føroya lóting skal taka seinasta og endaliga stóðuna í hesum máli, og annaðhvørt lótingið avger so ella so, so eigur avgerðin at verða greidd út í æsir, at eisini meirilutur av Føroya fólki tekur undir við hesari avgerð, ikki orsakað av politiskum loyalteti móti Danmark ella for oyskum politiskum flokkum, men ti at ein meirilutur av Føroya lótingi tað kann fáa viðhald hjá ein um meiriluta av Føroya fólki, ti at hesin sama meiriluti heldur avgerðina vera beina og neyðuga fyrri land okkara og framtíð okkara.»

hugskot

20 FERÐIR TRYGGARI. Folk otast við tað tey hoyra um tær stóru flogvanlukkur, og mangur torir ikki ferðast loftvegin, tað hann heldur utt hetta vera vandamikla eitt at fara eftir landnum ella sjónum — men so er ikki. Um hetta verður sagt av konum flogmonnum:

Tað mest vandamikla við eini flogferð er biltúrurin til flogvølin. Serfrøðingar hava roknað út, at um eitt barn var føtt í einum flogfari og flegg alt sitt liv, vildi tað verið 76 ár, áðrenn tað var matematiskt gjørligt hjá viðkomandi at umkomist við eini flogvanlukku. Í 1937 kostaði tað 1 dollar at tryggja seg til 2 tíma flúgvung fyrri 5000 dollars, í dag kostar tað 25 cent at tryggja seg fyrri 7500 dollars til avmarkaða flúgvung. Stórar flogvanlukkur skaka fólk; men, siga teir konu: — Tað er 20 ferðir tryggari at sita í einum flogfari enn aftan fyrri rattið á einum bili!

VERULEIKI

TAÐ ER VERULEIKI: AT undir folkarættisráðunum vóru lógir gjørdar við uppbyggjandamálum fyrri eyga, men hesar lógir vóru so hattaðar, at tótt neyðgasta — peningurin — ikki var til stóðar. Henda pening hevur javnaðarlandstýrið útvegað og væl meira enn tað, ti ikki fyrr enn hetta landstýrið kom til, var farið undir hina miklu endurnýggjan skipafloans, undir stórrum havna- og vegagerðum, umskipan av sosialflogvæni o. s. fr.

HETTA ER VERULEIKI, IÐ FØROYINGAR HAVA LAGT SÆR Í GEXMA — HEILT ANNAÐ ENN TAÐ, IÐ EIN DAGLIGA KANN LESA Í DAGBLAÐNUM OG SUM ER FULKOMULIGA BEIN-SKERÐUR FYRRI REALITETIR MEN EIVANS BORIN UPPÍ AV VERULEIKAFARÐUM ILLEGITANUM MÓTEVIGS ANDSTØÐUMONNUM.